

Onderzoeksevaluatie 2016-2021
Faculteit der Rechtsgeleerdheid
Vrije Universiteit Amsterdam

Maart 2023

Inhoudsopgave

Samenvatting en aanbevelingen	3
Inleiding	6
Missie en strategie	8
Kwaliteit van het onderzoek	11
Academische cultuur	12
Promovendibeleid	13
Maatschappelijke relevantie	15
Open Science	15
Toekomstbestendigheid	17
Talentbeleid en diversiteit	18
Conclusie	19
Bijlagen	20
Bijlage 1. Samenstelling van de commissie	21
Bijlage 2. Bezoekprogramma	23
Bijlage 3. Kwantitatieve gegevens	24

Samenvatting en aanbevelingen

Kwaliteit van het onderzoek

De commissie constateert dat het onderzoek in de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de VU zich richt op de werking van het recht in de hedendaagse samenleving en dat dat onderzoek van goede kwaliteit is. Verder heeft de commissie vastgesteld dat diverse onderzoekers daarbij interdisciplinair samenwerken met collega's uit andere faculteiten en instituten. De commissie beveelt aan om de interdisciplinaire samenwerking te versterken door beter duidelijk te maken hoe het recht een verbindende discipline kan zijn. De commissie heeft gezien dat er diverse typen onderzoek worden uitgevoerd, zowel positiefrechtelijk en meta-juridisch onderzoek als ook empirisch-juridisch onderzoek. Met de Sectorplanmiddelen heeft de faculteit dit laatste type onderzoek verder versterkt en ingezet op de faculteitsbrede invoering van Empirical Legal Studies (ELS). De stimulerende aanpak die hiervoor is gekozen, is succesvol gebleken, al merkt de commissie op dat ELS niet voor alle onderzoeksprogramma's de meest voor de hand liggende aanpak is. De geslaagde aanpak om de onderzoekers te enthousiasmeren voor ELS kan mogelijk ook gebruikt worden voor de door de commissie aanbevolen verdere internationalisering van het onderzoek.

Academische cultuur

De faculteit wordt volgens de commissie gekenmerkt door een open collegiale sfeer die ruimte biedt aan 'bottom up'-initiatieven en eigen keuzes door onderzoekers en onderzoeksprogramma's. Op dit moment is de onderzoeksstaf sterk homogeen samengesteld. De commissie merkt op dat een grotere heterogeniteit ten gevolge van internationalisering en diversiteitsbeleid de faculteit een andere dynamiek qua cohesie zou kunnen geven, en dat dit naar de mening van de commissie een uitdaging vormt. De commissie adviseert de faculteit ervoor te zorgen dat dit proces van diversiteit goed verloopt en tot inclusie leidt. De commissie heeft gezien dat de faculteit bezig is adequate procedures in te voeren ter betere waarborging van de wetenschappelijke integriteit.

Promovendibeleid

Het promovendibeleid is gericht op succesvolle en tijdige afronding van promotieprojecten, en de faculteit heeft daarbij oog voor het welzijn van de promovendi. De rendementen en doorlooptijden blijven nog achter bij de streefdoelen, al blijkt dat de faculteit in de afgelopen periode maatregelen heeft genomen door de begeleiding van promovendi te verbeteren en beter te letten op de haalbaarheid van promotieonderzoeksprojecten. De commissie adviseert dit beleid voort te zetten en tegelijk na te gaan of hiermee de oorzaken van vertraging en van verminderde resultaten voldoende aangepakt worden. Er is aandacht voor een realistische onderwijsbelasting, maar prestatiedruk en onzekerheid over kwaliteitscriteria blijven zorgen voor stress. De commissie meent dat de inzet om te promoveren op artikelen een goede richting is voor sommige promovendi om de haalbaarheid van een promotie te helpen bevorderen, maar gezien de gesprekken vraagt de commissie zich af of er bij de seniorstaf voldoende waardering is voor dit type proefschrift. Datzelfde geldt trouwens ook voor de kijk op proefschriften in het juridische veld in zijn algemeenheid, waar uitputtende behandeling van een onderwerp nog vaak als de norm wordt gezien.

Maatschappelijke relevantie

Maatschappelijke impact en relevantie staan hoog in het vaandel bij alle onderzoekers, wat onder meer goed tot uitdrukking komt in de 'Law in action'-benadering van de faculteit. De commissie heeft kennisgenomen van veel aansprekende voorbeelden en kennis gemaakt met een enthousiast

team van onderzoekers en promotoren. Veel onderzoekers zorgen door middel van blogs, clinics met studenten en onderzoekers, contractonderzoek, postacademisch onderwijs en lidmaatschap van adviescommissies voor valorisatie van hun onderzoek. De commissie adviseert de faculteit daarbij wel na te gaan hoe ze de onderzoekers systematischer kan aanzetten tot meer maatschappelijke impact, om te voorkomen dat de keuze hiervoor afhankelijk is van individuele onderzoekers. Wat betreft contractonderzoek adviseert de commissie systematisch te monitoren en te evalueren of een private opdrachtgever ethisch voldoende integer is om mee in zee te gaan en of het onderzoek de integriteit van de faculteit niet kan schaden.

Open science

De commissie constateert dat er voldoende draagvlak onder de onderzoekers is voor open science en datamanagement. De universiteit en faculteit bieden faciliteiten ter ondersteuning. De praktijk staat echter vooralsnog deels in de kinderschoenen, vooral op het gebied van open data, doordat veel onderzoekers nog zoekende zijn naar de juiste aanpak. De commissie adviseert daarom de structurele en beleidsmatige ondersteuning breed beschikbaar te blijven stellen en het gesprek over open science en open data te stimuleren.

Toekomstbestendigheid

Inhoudelijk gezien heeft de commissie vertrouwen in de toekomstbestendigheid van het onderzoek aan de faculteit, doordat onderzoekers goed weten in te spelen op relevante ontwikkelingen in recht en maatschappij. De onderzoekers worden daarin gestimuleerd door de wijze van leidinggeven van het faculteits- en onderzoeksbestuur. Financieel gezien is de situatie echter minder rooskleurig. De Sectorplanmiddelen noch de tweede en derde geldstroom kunnen het tekort aan structurele eerstegeldstroommiddelen voldoende compenseren. In alle gesprekken klonk door dat de faculteit het gevoel heeft met de rug tegen de muur te staan, doordat ze in vergelijking met een aantal andere faculteiten relatief weinig geld van de universiteit krijgt; dit belemmert de organisatie om een aantal noodzakelijke stappen te maken. De commissie adviseert de faculteit op universitair niveau te blijven aandringen op een interne verdeelsystematiek die beter past bij het juridisch onderzoek.

Talentbeleid en diversiteit

De commissie vindt het zeer positief dat de faculteit erin geslaagd is het aantal vrouwelijke stafleden te vergroten en zich nu richt op een grotere culturele diversiteit. De commissie erkent dat dit een weerbarstig, maar noodzakelijk onderwerp is. Uit de gesprekken blijkt dat de faculteit zich ervan bewust is dat de huidige staf niet aansluit bij de zeer diverse student community, en dat zowel internationalisering van het onderzoek als de multiculturele studentenpopulatie van de VU benut kunnen worden om tot grotere culturele diversiteit te komen. De commissie moedigt de faculteit aan verdere activiteiten op dit vlak te ontplooiën en daarbij expliciet te maken wat de activiteiten en processen zijn om dit te bevorderen (doelen, middelen, monitoring). De faculteit streeft naar verhoging van het aantal promovendi en probeert op diverse manieren eigen studenten en zij-instromers te interesseren voor een onderzoekscarrière. De faculteit spant zich in om voldoende onderzoekstijd te garanderen voor al haar onderzoekers, maar de druk blijft hoog, mede door de onderwijstaken. Erkennen en Waarderen is deel van het personeelsbeleid. Dat deze aanpak ook op groepsniveau wordt gehanteerd om gezamenlijk doelen te realiseren vindt de commissie waardevol.

Aanbevelingen

Sterke punten van de faculteit zijn naar de mening van de commissie het empirisch-juridische profiel en de brede invoering van ELS, de open sfeer met ruimte voor 'bottom up'-initiatieven, de aandacht voor maatschappelijke relevantie en impact, en het talentbeleid.

Ter verdere versterking van het onderzoek doet de commissie de volgende aanbevelingen:

- versterk de positie van het juridisch onderzoek door te verduidelijken hoe het een verbindende discipline kan zijn in interdisciplinaire onderzoeksprojecten;
- houd in het oog of ELS voor alle onderzoeksprogramma's de meest voor de hand liggende aanpak is en respecteer ook andere onderzoeksdesigns;
- zet in op verdere internationalisering van het onderzoek, om de wetenschappelijke zichtbaarheid te vergroten, om op een krappe arbeidsmarkt goede promovendi aan te trekken, en om de culturele diversiteit van de staf te vergroten;
- blijf inzetten op verhoging van de promovendirendementen en onderzoek of aanvullende maatregelen nodig zijn, bijvoorbeeld om de stress bij promovendi te reduceren;
- bevorder de implementatie van open science en datamanagement, niet alleen door de structurele en beleidsmatige ondersteuning, maar ook door hierover gezamenlijk met de onderzoekers het gesprek te voeren;
- blijf bij het college van bestuur van de VU sterk aandringen op een andere universitaire verdeelsystematiek;
- zet daarnaast de pogingen voort om tweede- en derdegeldstroommiddelen te verwerven;
- monitor de ethische integriteit van private partners bij contractonderzoek ter voorkoming van ongerechtvaardigde beïnvloeding en beschadiging van de integriteit van de faculteit;
- analyseer de mate van diversiteit in de faculteit en zet op basis daarvan verdere stappen door de multiculturele en diverse studentenpopulatie te benutten en de inclusie van jonge mensen ten opzichte van de meer senior onderzoekers te bevorderen om zo van onderop tot meer diversiteit in het korps onderzoekers te komen;
- blijf inzetten op verhoging van het aantal promovendi.

Conclusie

De commissie heeft alle standaarden van het SEP positief beoordeeld.

Namens de voltallige commissie,
Utrecht, 9 maart 2023

Em. prof. mr. P. (Paul) Vlaardingebroek
voorzitter

Dr. M.J.H. (Marianne) van der Weiden
secretaris

Inleiding

Dit rapport betreft de uitkomsten van de onderzoeksevaluatie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit (VU) Amsterdam op 17 en 18 januari 2023.

Samenstelling van de commissie

De commissie is op voordracht van de faculteit benoemd door het college van bestuur van de universiteit en bestond uit de volgende leden:

- Em. prof. mr. P. (Paul) Vlaardingerbroek (voorzitter), Tilburg Law School, Tilburg University;
- Prof. dr. E. (Eva) Brems, Faculteit Recht en Criminologie, Universiteit Gent;
- Prof. mr. dr. B.C.A. (Brigit) Toebes, Faculteit Rechtsgeleerdheid, Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. T. (Tom) Vander Beken, Faculteit Recht en Criminologie, Universiteit Gent;
- Dr. H. (Helen) Pluut, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit Leiden;
- M. (Merel) Vrancken LL.M., Faculteit Rechten, Universiteit Hasselt.

Alle leden hebben een onafhankelijkheids- en vertrouwelijkheidsverklaring ondertekend. Een nadere toelichting op de achtergrond van de commissieleden is te vinden in bijlage 1.

De commissie werd begeleid en ondersteund door dr. M.J.H. (Marianne) van der Weiden, secretaris.

Werkwijze van de commissie

De te onderzoeken periode betrof de jaren 2016-2021. De commissie heeft zich gebaseerd op het Standard Evaluation Protocol (SEP) 2021-2027, het Disciplineprotocol evaluatie rechtswetenschappelijk onderzoek 2022 en de Terms of Reference die de faculteit voor de commissie heeft opgesteld. Ter voorbereiding ontving de commissie verder het Zelfevaluatierapport 2016-2021 met bijlagen en het rapport van de vorige evaluatiecommissie (2009-2015). De commissieleden bespraken hun eerste indrukken en vragen in een vooroverleg direct voorafgaand aan het locatiebezoek en bepaalden op basis daarvan welke onderwerpen zij in de verschillende gesprekken aan de orde wilden stellen. Het bezoekprogramma is opgenomen als bijlage 2. Aan het eind van het bezoek presenteerde de voorzitter de eerste bevindingen aan de onderzoeksgemeenschap van de faculteit. Na afloop van het bezoek ontving de commissie op haar verzoek nog het rapport Werkbelevingsonderzoek 2022 van de Vrije Universiteit Amsterdam. In dit rapport zijn de gegevens niet uitgesplitst naar afzonderlijke faculteiten en diensten. Daarom heeft de commissie dit rapport verder niet gebruikt in haar overwegingen en oordeelsvorming. Hierna schreef de secretaris in nauw overleg met de commissieleden het rapport. Een conceptversie hiervan werd aan de faculteit voorgelegd voor een check op mogelijke onjuistheden. Het rapport werd definitief vastgesteld op ... februari 2023.

Beschrijving van de onderzoekseenheid

De te onderzoeken onderzoekseenheid was de faculteit als geheel. Het facultaire onderzoek is ondergebracht in zeven thematische onderzoeksprogramma's en in een facultair en interfacultair onderzoeksinstituut: het facultaire Kooijmans Instituut en het Amsterdam Law and Behavior Institute (A-LAB). De zeven onderzoeksprogramma's zijn:

- Empirie en Norm
- Migratierecht
- Public Contracts: Law & Governance
- Amsterdams Centrum voor Familierecht

- Boundaries of Law
- Grondrechten, Regulering en de Verantwoordelijke Overheid
- Law, Markets and Behavior.

De onderzoeksprogramma's variëren in omvang en omvatten soms ook één of meer gespecialiseerde onderzoekscentra, waarin onderzoekers uit het programma samenwerken met elkaar en met onderzoekers uit andere programma's en/of andere faculteiten. Deze centra dragen bij aan de externe profilering en verbinden onderzoekers over de grenzen van afdelingen en organisaties heen. Voorbeelden zijn het Centre for International Criminal Justice (CICJ) en het Amsterdam Centre for Climate Change and the Law. Onderzoekers nemen doorgaans formeel deel aan één onderzoeksprogramma, maar kunnen betrokken zijn bij meerdere programma's of centra.

In het Kooijmans Instituut zijn zes facultaire onderzoeksprogramma's gebundeld. Binnen het A-LAB werken onderzoekers op het thema recht en gedrag samen met andere VU-faculteiten en vooral met het in hetzelfde gebouw gehuisveste Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR, onderdeel van NWO). Daarnaast participeren enkele stafleden in andere interfacultaire onderzoeksinstituten van de VU zoals CLUE+ (the Interfaculty Research Institute for Culture, Cognition, History and Heritage), het Network Institute en het Amsterdam Sustainability Institute.

De leiders van de onderzoeksprogramma's vormen met de portefeuillehouder onderzoek van het faculteitsbestuur, de directeur van A-LAB, de directeur van de Graduate School en een lid namens de promovendi het Onderzoeksbestuur. Daarnaast kent de faculteit een Wetenschapscommissie, bestaande uit drie externe rechtswetenschappers, die dient als klankbordgroep voor ontwikkelingen in het onderzoeksveld.

Missie en strategie

In het zelfevaluatie-rapport beschrijft de Faculteit Rechtsgeleerdheid aan de VU haar missie en wat haar doelen, beleid en resultaten zijn geweest in de afgelopen periode van zes jaar. De SWOT-analyse die in het rapport is opgenomen geeft hier een samenvatting van. Voor een volgende evaluatie adviseert de commissie ook informatie op te nemen over hoe de faculteit op basis van de resultaten wil verder bouwen en wat ze eventueel anders wil aanpakken.

Uit het zelfevaluatie-rapport blijkt dat het onderzoek van de faculteit zich richt op de werking van het recht in de hedendaagse samenleving, zoals de verhouding van het recht met bestuur, politiek en maatschappij, en de maatschappelijke en morele grenzen van juridische oplossingen. Daartoe wordt naast positiefrechtelijk en meta-juridisch onderzoek ook empirisch-juridisch onderzoek gedaan: Empirical Legal Studies (ELS). In het kader van het Sectorplan Rechtsgeleerdheid (2019-2024) heeft de faculteit ervoor gekozen het empirisch-juridisch profiel van de faculteit over de volle breedte te versterken. Met financiële middelen uit het Sectorplan en eigen middelen beoogt de faculteit ELS te bevorderen en op die manier duurzame inhoudelijke en methodologische vernieuwing te bereiken in onderwijs en onderzoek door de samenwerking van studenten, promovendi, jonge onderzoekers en zittende stafleden in alle onderzoeksprogramma's. Hiertoe heeft de faculteit ingezet op de ontwikkeling van ELS-cursussen, Research Talent Tracks Rechtsgeleerdheid en Criminologie, samenwerking in een Research Master, een ELS-helppdesk, ELS-promotietrajecten en research-focused UD tenure tracks, een nieuwe Engelstalige bacheloropleiding Law in Society met een empirisch-juridisch profiel en de start van het Amsterdam Behavioral Law & Economics Lab (ABEL) in samenwerking met de School of Business and Economics. Op basis van het zelfevaluatie-rapport en de gesprekken constateert de commissie dat de faculteit veel waarde hecht aan de faculteitsbrede inzet van ELS en terecht trots is op wat al bereikt is. Ter ondersteuning van de verdere implementatie adviseert de commissie wel om de ambitie op ELS te concretiseren, bijvoorbeeld door te zorgen voor het 'mainstreamen' van dit soort onderzoek, een brede inbedding (lees: alle onderzoeksprogramma's), pluriformiteit in methoden, het opbouwen van 'critical mass' in termen van docenten en begeleiders, professionalisering van de helppdesk, een goed samenspel tussen empirisch-juridisch en klassiek juridisch onderzoek (lees: vertaling van empirie naar norm), et cetera.

Naar aanleiding van de vorige onderzoeksevaluatie (2009-2015) heeft de faculteit haar strategie gericht op versterking van de onderzoeksfinanciering, internationalisering en maatschappelijke impact. Wat betreft de onderzoeksfinanciering streeft de faculteit naar een structurele verhoging van de eerstegeldstroommiddelen door binnen de universiteit tot een andere verdeelsystematiek te komen. Verder zet de faculteit de Sectorplanmiddelen gericht in voor ELS. Ten derde overlegt de faculteit met de onderzoeksprogramma's over de strategie ten aanzien van de tweedegeldstroommiddelen en de kansen bij verschillende financieringsmogelijkheden. Sommige programma's (Migratierecht, Empirie en Norm, Boundaries of Law) hebben grotere kansen bij NWO en ERC, terwijl andere projecten en onderzoekers door hun nationale wetenschappelijke en maatschappelijke netwerk beter aansluiten bij de Nationale Wetenschapsagenda (NWA). Een voorbeeld van dit laatste is het NWA-ORC onderzoeksproject 'Naar een nieuwe balans tussen empowerment en bescherming van ouderen: een juridisch-empirisch perspectief'. De commissie is van mening dat het indertijd een goed idee is geweest om een Grants Office in te richten, dat advies en ondersteuning biedt aan (vooral) persoonsgebonden subsidieaanvragen. Wel waarschuwt de commissie dat de verwachtingen niet te hoog gesteld moeten worden, want de competitie is groot en de Europese financiële middelen zijn niet zeer ruim. Ook vraagt de commissie zich af of het bedrijfsleven een grotere rol van betekenis kan spelen in de onderzoeksfinanciering, waarbij uiteraard goed gelet zal moeten worden op de ethische en inhoudelijke criteria, zoals kwaliteit, objectiviteit, controleerbaarheid et cetera.

Uit het zelfevaluatie-rapport en de gesprekken blijkt dat de faculteit en de onderzoeksprogramma's streven naar versterking van de internationalisering van het onderzoek. Op facultair niveau is een portefeuillehouder internationalisering aangesteld, zijn aanvullende middelen ter beschikking gesteld voor netwerken en matchmaking activiteiten, en is in 2019 de bovenvermelde Engelstalige bacheloropleiding Law in Society gestart. Op het niveau van de onderzoeksprogramma's ligt de keuze voor internationalisering dan wel Nederlandstalig onderzoek met nationale maatschappelijke partners bij de programmaleiders en onderzoekers, afhankelijk van het onderzoeksobject. De commissie begrijpt de keuze om internationalisering niet als het hoofddoel van het wetenschappelijk onderzoek te zien en vindt het terecht dat het faculteitsbestuur kiest voor een goede balans tussen nationaal onderzoek en internationaal onderzoek. Wel merkt de commissie op dat internationalisering van de faculteit een belangrijke ontwikkeling is met het oog op de toekomstbestendigheid, ook gezien de krapte op de arbeidsmarkt.

Om de maatschappelijke impact te vergroten maken de onderzoeksprogramma's een strategische keuze voor samenwerkingsverbanden waarvan maximale wisselwerking en zichtbaarheid verwacht kunnen worden. Er zijn expertisecentra opgericht om de expertise van onderzoeksgroepen onder de aandacht van een breed publiek te brengen. De universiteit verzorgt mediatrainingen en een aantal onderzoeksgroepen zet sociale media systematisch in. Belangrijke instrumenten voor valorisatie van het onderzoek zijn de VU Law Academy voor postacademisch onderwijs, contractonderzoek voor de overheid, clinics zoals de Labour Law Clinic en het project 'Gerede Twijfel' waarin studenten actief kunnen bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken, en de bijdragen van onderzoekers als rechter-plaatsvervanger of lid van maatschappelijke adviescommissies. De commissie constateert dat maatschappelijke impact een duidelijke doelstelling is voor de faculteit, waarop ook actief wordt ingezet. De opvolging en evaluatie zijn voor de commissie minder helder: wanneer vindt de faculteit dat onderzoekers hierop goed presteren, wordt dit van alle onderzoekers in dezelfde mate verwacht, en welke incentives zijn er voor wie daarop inzet en daardoor misschien minder goed scoort op klassieke outputparameters?

Daarnaast heeft de faculteit ingezet op verbetering van het promovendibeleid, datamanagement en Open Access/Open Science. Door bij aanvang van een promotietraject scherper te letten op het criterium haalbaarheid en door de begeleiding te intensiveren streeft de faculteit naar een verkorting van de doorlooptijd. De tijd die promovendi effectief aan onderzoek kunnen besteden, wordt bewaakt door hun maximale onderwijsinzet te monitoren en geen onderwijsverplichtingen op te leggen in het eerste en het laatste jaar van het promotietraject. Het rendement blijft desondanks laag. De commissie meent dat het van belang is te onderzoeken waardoor de doorlooptijd langer is dan gepland, alsmede de druk op deze kwetsbare groep te verlichten door niet alleen goed te letten op de doorlooptijd, maar ook hun bijdrage expliciet te waarderen. De commissie is overigens van mening dat een minimaal percentage onderzoekstijd voor onderzoekers in alle categorieën gegarandeerd moet zijn en dat het essentieel is dat die tijd door de faculteit goed bewaakt wordt.

De faculteit heeft beleid opgesteld voor de omgang met vertrouwelijke of privacygevoelige gegevens en heeft ter ondersteuning van de onderzoekers een datamanager en een privacy officer aangesteld. Om hergebruik van data mogelijk te maken worden deze data geanonimiseerd en veilig opgeslagen. Onderzoekers kunnen gebruik maken van de Research Datamanagement Support Desk van de VU en van het Secure Analytics Lab (SAL) van het NSCR voor de opslag van gevoelige data. De faculteit beschrijft dat het openbaar publiceren van datasets nog geen gemeengoed is. De commissie vraagt zich af of dat wel gepland wordt en of er wordt nagedacht over (eventueel) interne 'repositories' voor datasets met het oog op hergebruik en integriteitsbewaking.

Onderzoekers kunnen aansluiten bij het VU-project 'You share, we take care' om hun korte wetenschappelijke werk vanaf 2018 via de VU-bibliotheek zes maanden na publicatiedatum Open Access beschikbaar te stellen. De faculteit heeft een student-assistent aangesteld om ook publicaties van vóór 2018 openbaar beschikbaar te maken. De commissie vindt dit een overtuigende aanpak, maar vindt het belangrijk aan te geven dat er oog moet zijn voor de uitdagingen die open science met zich meebrengt voor individuele onderzoekers. Open science biedt veel kansen, maar brengt ook extra werk met zich mee en zorgt soms voor dilemma's. Het is overigens positief dat onderzoekers stakeholders bij hun projecten betrekken en vormen van output kiezen die bijdragen aan kennisbenutting door stakeholders en burgers.

In de volgende hoofdstukken gaat de commissie nader in op de effecten van het ingezette beleid op de verschillende SEP-standaarden.

Kwaliteit van het onderzoek

Het zelfevaluatie rapport geeft naar de mening van de commissie een duidelijk inzicht in de activiteiten van de faculteit. Zo wordt er een overtuigend beeld geschetst van het onderzoek aan de faculteit, dat zich laat kenmerken door een interdisciplinaire en empirische aanpak over de volle breedte van de onderzoeksprogramma's. Ook uit de gesprekken blijkt dat er een gedegen bijdrage wordt geleverd aan het genereren van rechtswetenschappelijke kennis, tevens in interdisciplinair verband. De inbedding van Criminologie en het NSCR alsook de interfacultaire samenwerking in de vorm van A-LAB zijn sterke voorbeelden op dit punt en leiden tot intellectuele kruisbestuiving. Door de keuze om zich te richten op de werking van het recht in de hedendaagse samenleving geeft de faculteit aan het recht niet in een vacuüm te willen bestuderen, maar in interactie met de maatschappij. De commissie heeft kennisgenomen van een aantal aansprekende projecten van hoge kwaliteit, gericht op actuele thema's zoals bescherming van ouderen en migratie. De commissie adviseert nog beter voor andere faculteiten inzichtelijk te maken wat de faculteit aan onderzoek te bieden heeft en als kennismakelaar duidelijk te maken hoe juridisch onderzoek een verbindende discipline kan zijn in een interdisciplinair onderzoeksproject.

De commissie heeft waardering voor wat op het vlak van ELS in korte tijd is bereikt. In aanvulling op het meer klassieke juridische onderzoek vergroot dit de wetenschappelijke relevantie van het onderzoek. Het past bij de al langer bestaande samenwerking met het NSCR en het empirisch-juridische profiel van een deel van de onderzoeksprogramma's. De faculteit heeft naar het oordeel van de commissie terecht gekozen voor een stimulerende in plaats van een dwingende aanpak om ELS over de volle breedte van de faculteit te bevorderen. Door het organiseren van studiebijeenkomsten en een helpdesk is een goede inbedding van ELS als onderzoeks aanpak tot stand gekomen. De onderzoekers met wie de commissie heeft gesproken, beaamden dat ELS voor veel van hen een inspirerende aanpak is, die leidt tot nieuwe onderzoeksvragen, nieuwe methodologie en nieuwe samenwerkingsmogelijkheden, zoals met economisch onderzoekers in ABEL. Mede door de aanstelling van promovendi met de Sectorplanmiddelen en de nieuwe opleiding Law in Society is inmiddels voldoende critical mass ontstaan voor verdere doorontwikkeling. Ten behoeve van verdere implementatie adviseert de commissie om de ambitie op ELS te concretiseren. Tevens adviseert de commissie goed te blijven bezien of ELS voor alle onderzoeksgroepen de meest voor de hand liggende aanpak is: ELS is immers een methode en geen doel op zich, en mag niet ten koste gaan van andere vormen van rechtswetenschappelijk onderzoek.

Zoals beschreven in het vorige hoofdstuk streeft de faculteit naar een sterkere internationalisering van het onderzoek. De commissie adviseert in strategie en beleid te verduidelijken wat de faculteit hierbij concreet voor ogen staat: gaat het om onderwijs en studenten, om staf, om de voertaal in bijeenkomsten, om internationale publicaties, om internationale samenwerking? Op facultair niveau zijn faciliteiten geïntroduceerd en de faculteit verwacht dat de Engelstalige opleiding Law in Society tot een groei van het aantal buitenlandse studenten en internationale stafleden zal leiden. Aan de andere kant wil de faculteit ruimte geven aan Nederlandstalig onderzoek, mede om samenwerking met maatschappelijke partners mogelijk te maken. De keuze wordt daarom aan de onderzoekers en programmaleiders overgelaten. De commissie vindt dit een valide redenering, maar meent ook dat internationalisering in de wetenschap de norm is. Op dit moment is de faculteit relatief sterk Nederlands georiënteerd, zoals ook blijkt uit de Nederlandstalige zelfevaluatie en visitatie. De commissie geeft de faculteit in overweging om op dit vlak eenzelfde stimulerende aanpak te kiezen als voor ELS is gehanteerd, om op vergelijkbare wijze faculteitsbreed enthousiasme voor internationalisering tot stand te brengen. De bestaande decentrale aanpak, waarbij de faculteit veel initiatief laat bij de onderzoeksprogramma's, werkt volgens zeggen naar tevredenheid, maar kan gemeenschappelijk beleid in de weg staan als een gedeelde visie ontbreekt. Bij de huidige homogene

samenstelling van de staf lijkt dat geen probleem, maar als de heterogeniteit toeneemt wordt dat mogelijk een uitdaging en moeten aanvullende maatregelen getroffen worden. Bij de groep promovendi is deze verandering al zichtbaar, omdat het gaat om mensen met verschillende achtergronden en nationaliteiten. In deze groep is de voertaal inmiddels Engels. Voor de integratie van niet-Nederlandstalige onderzoekers in het algemeen meent de commissie dat de communicatie vanwege de faculteit systematisch ook in het Engels zou moeten plaatsvinden.

Academische cultuur

Kenmerkend voor de academische cultuur in de faculteit Rechtsgeleerdheid zijn de open sfeer, grote cohesie en onderling respect voor elkaars onderzoek. De faculteit stimuleert uitwisseling van elkaars publicaties zowel ter bevordering van onderlinge betrokkenheid en openheid als ook ter optimalisering van de kwaliteit van papers en onderzoeksvoorstellen. Binnen onderzoeksprogramma's vinden hiertoe regelmatig seminars plaats, waar ook andere onderzoekers welkom zijn. Zoals hierboven vermeld kiest de faculteit voor een stimulerende aanpak die ruimte biedt aan bottom up initiatieven en eigen keuzes door onderzoekers en onderzoekersleiders. Onderzoekers beaamden tegenover de commissie dat ze veel vrijheid ervaren in onderwerpkeuze, ook interdisciplinair, en dat ze een nieuw thema kunnen onderzoeken als ze daar maatschappelijk of wetenschappelijk aanleiding toe zien. Jaarlijks bespreken ze dit met hun leidinggevende. Onderzoekersleiders stimuleren inhoudelijke ontwikkelingen door bijeenkomsten en gesprekken; het budget voor conferenties, studiereizen, promovendi en stimulering van nieuwe initiatieven is belegd op facultair niveau. De betrokkenen hebben aan de commissie meegedeeld hierover tevreden te zijn.

Het gemeenschapsgevoel kan beschouwd worden als een belangrijk sociaal kapitaal. Het hangt deels samen met de homogeniteit en de relatief geringe omvang van de faculteit. De commissie heeft zich afgevraagd of deze open en veilige sfeer behouden blijft als de staf, bijvoorbeeld als gevolg van internationalisering en diversiteitsbeleid, groter en heterogener wordt. Om inclusief te zijn zullen alle groepen zich thuis moeten voelen en gelijke kansen krijgen. Mogelijk zal een aantal aannames en processen meer geëxpliciteerd moeten worden dan nu het geval is. De commissie heeft er vertrouwen in dat de faculteit hiermee juist door haar openheid adequaat zal kunnen omgaan, zoals blijkt uit de succesvolle vergroting van het aantal vrouwelijke medewerkers en de geslaagde faculteitsbrede introductie van ELS, maar merkt op dat hier wel specifieke zorg en aandacht voor nodig zijn. De commissie adviseert hier een plan voor op te stellen, met afspraken over de concrete uitvoering.

De reflectie in het zelfevaluatie-rapport over wetenschappelijke integriteit en samenwerking toont aan dat hierover is nagedacht en dat er verschillende strategieën zijn geïmplementeerd om dit te bevorderen. De faculteit heeft een vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit en een coördinator wetenschappelijke integriteit. Ook zijn er twee vertrouwenspersonen ongewenst gedrag aangesteld. Daarnaast heeft de Commissie Ethiek Rechtswetenschappelijk en Criminologisch Onderzoek (CERCO) een belangrijke rol in het waarborgen van de wetenschappelijke integriteit. Er is een verplichte cursus academische integriteit voor promovendi, gevolgd door verdere bijeenkomsten op dit terrein. Dit alles laat zien dat er veel oog is voor wetenschappelijke integriteit, ethische kwesties in onderzoek en sociale veiligheid op de werkvloer. Over de afgelopen zes jaar zijn (vooral nog) geen voorvallen op het terrein van wetenschappelijke integriteit bekend geworden. In de gesprekken tijdens het bezoek werd bevestigd dat integriteitsvragen vooraf gedegen besproken worden bij derdegeldstroomprojecten en bij het aangaan van samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld met uiteenlopende partijen als Greenpeace, Milieudefensie, Shell en Gasunie in een project over klimaat en recht. De commissie waardeert dit, omdat het in een rechtenfaculteit om recht en normen gaat, waarbij grote zorgvuldigheid geboden is. De commissie benadrukt dat

blijvende aandacht vanuit de faculteit hiervoor nodig is en acht het raadzaam dat het faculteitsbestuur monitort met welke opdrachtgevers onderzoekers wel en niet in zee gaan, vooral als de druk groot is om derdegeldstroomprojecten binnen te halen. Een meer solide eerste geldstroom zou deze druk kunnen verminderen.

Promovendibeleid

Mede naar aanleiding van de vorige onderzoeksvisite heeft de faculteit maatregelen genomen om de promotierementen te verhogen en de doorlooptijden van de promotietrajecten te verlagen. Er is expliciet aandacht voor de intensiteit en kwaliteit van de begeleiding: iedere promovendus wordt door ten minste twee supervisors begeleid. Er is een standaardcursus 'begeleiden van promovendi' die tevens aan ervaren begeleiders aangeboden wordt. De commissie ondersteunt deze aanpak en doet de suggestie er een vorm van intervisie aan te koppelen. De faculteit heeft een maximum aantal promovendi per promotor ingevoerd (waarbij maatwerk mogelijk blijft), wat naar het oordeel van de commissie kan bijdragen aan de intensiteit en kwaliteit van begeleiding. Er vinden regelmatig voortgangsgesprekken plaats met de promovendi, waarbij de directeur van de Graduate School en de promovendicoördinator een belangrijke verantwoordelijkheid hebben. In het gesprek na 36 maanden vanaf de start van het promotietraject staat expliciet op de agenda of het project binnen de gestelde tijd kan worden afgerond en zo niet, hoe het in het laatste jaar nog kan worden bijgesteld. Door de aanstelling van een promovendidecaan laat de faculteit zien oog te hebben voor het welzijn van de promovendi. De promovendidecaan benadert de promovendi actief en regelmatig, zodat zij haar weten te vinden als zich een probleem voordoet. Problemen kunnen betrekking hebben op voortgang, emotioneel welzijn of begeleiding, en worden zo nodig, na instemming van de promovendus, aangekaart bij het faculteitsbestuur of de Graduate School. De promovendi kunnen wensen en behoeften ook kenbaar maken via hun vertegenwoordiger in het onderzoeksbestuur. Wellicht is een aparte contactpersoon voor buitenpromovendi nuttig, omdat deze categorie minder vanzelfsprekend betrokken wordt en minder toegang heeft tot faciliteiten. Volgens de promovendi duurde het wel wat lang voordat de faculteit ondersteuningsmaatregelen trof tijdens de coronapandemie, maar ze waardeerden dat ze tijdens de lockdown terecht konden op de campus. De promovendi die vertraging opliepen in hun traject door de coronapandemie, kregen een aantal maanden verlenging geboden.

Bij de aanname van promovendi is het criterium 'haalbaarheid' toegevoegd aan de beoordelingscriteria. Door de faculteit wordt strakker ingezet op de inzet van onderzoekers in het onderwijs. Sinds enkele jaren faciliteert de faculteit docent-onderzoekers om aan hun promotieonderzoek te werken (tot maximaal 40% van de aanstelling), en werknemer-promovendi worden in het laatste jaar van hun promotietraject vrijgesteld van het geven van onderwijs. Beurspromovendi hebben in het algemeen geen verplichting om onderwijs te geven. Hoewel er verschillen zijn tussen de promovendi en de afdeling waar ze deel van uitmaken, vinden de promovendi deze taak in het algemeen vrij zwaar, maar wel haalbaar, vooral als er vooraf duidelijke afspraken over zijn gemaakt. De promovendi waarderen de toegenomen rol van de Graduate School, die ook op dit aspect de laatste tijd beter let. Het is mogelijk te promoveren op artikelen en de faculteit heeft een cultuuromslag ingezet van 'proefschrift als levenswerk' naar 'proefschrift als een proeve van bekwaamheid'. Uit de gesprekken blijkt dat er nog wel wat werk is om deze nieuwe visie volledig ingang te doen vinden, zowel bij de promovendi als bij de promotoren.

Alle promovendi volgen een opleidingstraject met verplichte vakken en keuzevakken. Ook worden seminars georganiseerd, waaraan promovendi kunnen deelnemen, en houden promovendi presentaties over hun onderzoek. Buitenpromovendi maken in toenemende mate gebruik van de activiteiten en aangeboden programma's van de Graduate School. Een aantal promovendi met wie

de commissie heeft gesproken, heeft een groepscoachingstraject gevolgd. Vooral de herkenning dat eigen problemen ook bij andere promovendi spelen, hielp hen verder.

Ondanks deze maatregelen blijven de rendementen laag en zijn de doorlooptijden hoog. De commissie adviseert het ingezette beleid consequent voort te zetten en tegelijk na te gaan of hiermee de oorzaken van vertraging voldoende aangepakt worden. Naast de onderwijslast lijken vooral de prestatiedruk die promovendi ervaren, en de onzekerheid over wanneer hun werk goed genoeg is, tot uitval en vertraging te leiden.

Maatschappelijke relevantie

De onderzoekers benadrukten tegenover de commissie dat zij het vanzelfsprekend vinden aan te sluiten bij de missie en kernwaarden van de VU, namelijk om vanuit een verantwoordelijkheidsgevoel en open houding bij te dragen aan een betere wereld. De maatschappelijke relevantie van onderzoek is voor hen daarom een belangrijk criterium bij het opzetten van onderzoeksprojecten en het aangaan van samenwerkingsverbanden. De commissie herkent een duidelijke 'Law in action'-benadering bij de faculteit. Dat helpt bij het waarborgen van de maatschappelijke impact en relevantie van het onderzoek en is een van de sterke punten van de faculteit. Door de korte lijnen en persoonlijke contacten ontstaan gemakkelijk nieuwe impulsen voor onderzoek op maatschappelijk relevante thema's. Daarnaast hebben de faculteitsbrede invoering van ELS en de start van drie minoren voor juristen en niet-juristen volgens de onderzoekers bijgedragen aan een nieuwe blik en nieuwe onderzoeksvragen. De commissie adviseert de faculteit dit beleid voort te zetten om maatschappelijk relevant onderzoek systematisch te stimuleren, ook met andere disciplines. Ook adviseert de commissie de faculteit na te gaan hoe zij de onderzoekers systematisch kan blijven aanzetten tot onderzoek met een meer maatschappelijke impact, om te voorkomen dat de keuze hiervoor afhankelijk is van individuele onderzoekers.

De maatschappelijke impact van het onderzoek wordt in het zelfevaluatierapport geïllustreerd aan de hand van een aantal aansprekende voorbeelden, zoals het project dat samen met de Universiteit Utrecht werd uitgevoerd in opdracht van het WODC over Scheiden zonder schade. De reeks voorbeelden werd tijdens het bezoek nog aangevuld. Zo wordt het thema duurzaamheid benaderd als maatschappelijk en sturingsprobleem, en buigt de afdeling Ondernemingsrecht zich over de vraag hoe ervoor te zorgen dat ondernemers zich aan milieuregels gaan houden. De onderzoekers zijn tevreden met de structuur van de expertisecentra, bedoeld om de expertise van onderzoeksgroepen onder de aandacht van een breed publiek te brengen.

De commissie stelt vast dat een aantal onderzoekers er goed in slaagt hun onderzoek te presenteren aan een breed publiek. De blog 'verblijfblog.nl' biedt een interessant voorbeeld van het gebruik door de wetenschap van sociale media. Het werd in 2021 beloond met een subsidie van de KNAW. Ook in de diverse clinics die worden aangeboden voor studenten, komt de binding tussen onderzoek, onderwijs en maatschappelijke relevantie goed naar voren. De Climate Law Clinic begon op basis van haar bevindingen een succesvolle procedure voor de Reclamecode Commissie, en het project 'Gerede Twijfel' speelde een grote rol in de vrijspraak die werd toegekend aan een verdachte die eerder onterecht was veroordeeld. Het postacademisch onderwijs en de rol van onderzoekers in adviescolleges en als rechter-plaatsvervanger zijn naar het oordeel van de commissie adequate manieren om onderzoeksresultaten te valoriseren. Van het faculteitsbestuur vernam de commissie dat de wijze van presenteren van onderzoek bijdraagt aan valorisatie en maatschappelijk relevant onderzoek. Het criterium valorisatie komt daardoor gaandeweg sterker aan de orde in personeelsgesprekken en speelt mee bij besluiten over bevordering. Dit is een nog vrij nieuwe ontwikkeling die naar het oordeel van de commissie verdient voortgezet te worden.

Open Science

Zowel de universiteit als de faculteit bieden faciliteiten om onderzoekers te ondersteunen bij het opslaan van data en het open access publiceren. De onderzoekers beaamden tegenover de commissie dat de data manager en privacy officer hen verder helpen. Ook de bibliotheek biedt extra ondersteuning. Het thema van open access en datamanagement, inclusief hergebruik en online publicatie van datasets, begint steeds meer te leven, ook door onderlinge discussies tussen onderzoekers met meer en minder ervaring op dit vlak. De commissie stelt vast dat de cultuur en 'mindset' welwillend staan tegenover open science, maar dat vooral wat betreft open data veel

onderzoekers nog zoekende zijn naar de juiste aanpak. De commissie adviseert daarom de structurele en beleidsmatige ondersteuning breed beschikbaar te blijven stellen. Daarnaast kan een gezamenlijke studiedag mogelijk helpen om ervaringen uit te wisselen en tot verdere implementatie van open science en datamanagement te komen. Omdat datamanagement meer aan ELS raakt dan aan het meer klassieke juridisch onderzoek, is het verder aan te bevelen de aandacht voor datamanagement en open science te relateren aan het beleid op het gebied van ELS.

Toekomstbestendigheid

De commissie is van oordeel dat de onderzoeksdoelen van de faculteit zowel wetenschappelijk als maatschappelijk relevant zijn en daardoor bijdragen aan haar toekomstbestendigheid. Zoals in de voorgaande hoofdstukken beschreven sluiten de onderzoekers goed aan op relevante ontwikkelingen en hebben zij oog voor nieuwe thema's en samenwerkingsverbanden. De organisatie van het onderzoek in twee Instituten (deels interfacultair), een aantal onderzoeksprogramma's en centra is coherent en voor alle betrokkenen duidelijk: het biedt een werkbare structuur waarin voldoende ruimte is voor bottom up initiatieven en onderlinge uitwisseling. Om de invoering van ELS te sturen heeft de faculteit gekozen voor een stimulerende benadering in plaats van een dwingende aanpak, door bijvoorbeeld ondersteuning en uitwisseling te faciliteren. Ook op andere thema's, zoals internationalisering en maatschappelijke relevantie, ligt het initiatief eerder bij onderzoeksprogramma's dan op facultair niveau. Uit de gesprekken blijkt dat onderzoekers op alle niveaus zich hierdoor uitgenodigd en uitgedaagd voelen om voortdurend met nieuwe ideeën te komen, ook samen met collega's uit andere faculteiten. De commissie waardeert de effectiviteit van deze aanpak. Tegelijkertijd adviseert ze de faculteit de voortgang op beleidsdoelen (zoals internationalisering, valorisatie, wetenschappelijke kwaliteit, promotierement, diversiteit) te monitoren en te evalueren of de nagestreefde doelen gerealiseerd worden.

Financieel is de situatie echter minder rooskleurig. De eerstegeldstroommiddelen zijn sinds 2019 weliswaar met €8 miljoen substantieel toegenomen, maar het gaat hierbij om studievoorschotmiddelen en middelen uit het Sectorplan, die niet structureel zijn. De faculteit streeft naar minimaal 30% gemiddelde onderzoekstijd per medewerker, maar op dit moment is de onderwijsbelasting te hoog en de financiering te laag om dit mogelijk te maken. Het Grants Office en de subsidieadviseurs ondersteunen onderzoekers bij subsidieaanvragen in de tweede geldstroom, zoals NWO en Europese subsidies. De onderzoeksgroepen verschillen in de mate waarin ze succesvol zijn bij de verschillende subsidiegevers, afhankelijk van het type onderzoek dat ze uitvoeren en de onderzoeksthema's. De inhoudelijke relevantie van contractonderzoek (derde geldstroom) staat volgens de onderzoekers niet altijd in verhouding tot de inspanning die ervoor gepleegd moet worden. Het gaat vaak om kortdurend onderzoek dat qua tijdplanning niet goed past bij de onderwijsverplichtingen in een bepaalde periode. De onderzoeksgroep Migratierecht is als enige over de jaren heen zo succesvol gebleken in het aantrekken van extra geld dat zij meer vaste aanstellingen mogen bieden dan op grond van de eerste geldstroom mogelijk is. De commissie ondersteunt de aanpak van de faculteit om onderzoekers in het algemeen geen individuele inverdienverplichting op te leggen, maar dat gewerkt wordt met een collectieve inverdienverplichting. In de begroting van elke afdeling wordt van tevoren rekening gehouden met nog binnen te halen externe inkomsten, waarbij verwacht wordt dat alle onderzoekers hun steentje daaraan bijdragen. Daarnaast kan het voor een individuele onderzoeker wel degelijk van belang zijn om externe baten te verwerven daar dit voor een aantal bevorderingstrajecten een voorwaarde is.

De commissie is van oordeel dat het voor de kwaliteit en toekomstbestendigheid van het juridische onderzoek noodzakelijk is dat de faculteit en haar onderzoekers over voldoende structurele middelen beschikken om onderzoekers ten minste 30% onderzoekstijd te bieden en om voldoende promovendi aan te trekken. De tweede en derde geldstroom kunnen dit niet compenseren, ondanks de inspanningen van de verschillende onderzoeksprogramma's. De commissie moedigt de faculteit daarom aan bij het college van bestuur te blijven aandringen op een andere universitaire verdeelsystematiek.

De commissie vernam tijdens het bezoek dat het in sommige rechtsgebieden moeilijk is promovendi aan te trekken, niet alleen door gebrek aan financiële middelen, maar ook door krapte op de

arbeidsmarkt. Dit is nadelig voor de toekomstbestendigheid van de betreffende onderzoeksprogramma's en de carrièreperspectieven van individuele onderzoekers. De commissie meent dat een sterkere internationale gerichtheid, zoals eerder in dit rapport geadviseerd, ook op dit vlak een positieve bijdrage kan leveren. Verder verwacht de commissie dat het diversiteits- en talentbeleid (zie hieronder) nieuwe groepen, waaronder eigen studenten, voor onderzoeksposities kan aantrekken. Ook ondersteunt de commissie de inzet om zij-instromers te interesseren voor een promotie en aanstelling aan de universiteit.

Talentbeleid en diversiteit

In de afgelopen periode is de faculteit er goed in geslaagd het aantal vrouwelijke hoogleraren substantieel te verhogen tot 36% van het totaal aantal hoogleraren. Het aandeel vrouwelijke UD's en UHD's ligt boven de 50%. De commissie waardeert dat de faculteit zich hiervoor expliciet heeft ingezet, en met de Gezina van der Molen-subsidie vrouwelijke onderzoekers ondersteunt om een volgende stap in hun carrière te zetten. De faculteit is begonnen de discussie over diversiteit te verbreden naar culturele diversiteit en is zich ervan bewust dat hiervoor aanvullende stappen nodig zijn. Hiertoe zet ze o.a. de Mozaïek Scholarship in. De commissie meent dat hiernaast grotere inspanningen en een meer gearticuleerde visie nodig zijn. Het gaat om representativiteit naar de samenleving toe, evenals rolmodellen voor de studenten, bovenop de wetenschappelijk bewezen meerwaarde van een diverse samenstelling voor een optimale werking van groepen. De commissie deelt de verwachting van de faculteit dat een grotere mate van internationalisering zal leiden tot grotere culturele diversiteit, zeker als er bewust wordt nagedacht over carrièrekansen voor goede buitenlandse studenten. Het is dan wel van belang de focus te leggen op inclusiviteit en daar concrete plannen voor te maken, bijvoorbeeld ten aanzien van meertalige communicatie en participatie. Wat betreft de Nederlandse studenten zou de faculteit meer gebruik kunnen maken van het feit dat de studentenpopulatie aan de VU in vergelijking met andere universiteiten zeer multicultureel is samengesteld. De commissie waardeert dat er bij het zoeken naar kandidaten voor studentassistentenschappen en bij sollicitatieprocedures wordt gezocht naar manieren om tot een bredere afspiegeling te komen. De diversity officer speelt hierin een actieve rol. De commissie adviseert de mate van diversiteit faculteitsbreed te analyseren en op basis daarvan een plan op te stellen, verdere stappen te benoemen en de voortgang te evalueren.

Het talentbeleid krijgt vorm via de Master Research Tracks Criminologie en Rechtsgeleerdheid en de actieve werving voor de Research Master van de Universiteit Utrecht. De Research Tracks zijn aansprekende manieren om enthousiaste studenten voor te bereiden op promotietrajecten of andere onderzoeksfuncties. De 'research lab'-posities bij het CICJ zijn ook inspirerend. Ze geven studenten een inkijk in de wereld van onderzoek doen. De commissie geeft de faculteit in overweging een dergelijke aanpak ook in te zetten voor ELS, om op die manier studenten in aanraking te laten komen met empirisch-juridisch onderzoek.

Daarnaast zet de faculteit zich in om het aantal posities voor promovendi te verhogen, onder andere door gebruikmaking van de Sectorplanmiddelen. Het aantal promovendi is de afgelopen jaren mede daardoor gestegen. De commissie moedigt de faculteit aan te blijven inzetten op het werven van grotere aantallen promovendi. Een bloeiende promovendigemeenschap draagt immers bij aan de onderzoekscultuur en aan het onderzoek van de zittende stafleden.

In het algemeen vinden de UD's met wie de commissie gesproken heeft, dat het carrièrebeleid van de faculteit de laatste jaren verbeterd is. De onderwijsdruk blijft hoog, vooral als het om specialistische vakken gaat die aan een bepaalde onderzoeker gekoppeld zijn. De faculteit onderzoekt nog hoe de starters- en stimuleringsbeurzen voor meer UD-posities en meer onderzoekstijd voor alle onderzoekers kunnen zorgen. UD's ervaren ruimte om verschillende

mogelijkheden te verkennen. Vanuit de faculteit is er geen druk om subsidieaanvragen in te dienen, maar onderzoekers leggen zichzelf die druk soms wel op. Toekomstplannen en wat een onderzoeker voor zichzelf een reëel traject vindt als academische carrière worden besproken in de jaargesprekken. De commissie is het met de onderzoekers eens dat het een positieve ontwikkeling is dat de faculteit zich aansluit bij het beleid van Erkennen en Waarderen, omdat deze aanpak recht doet aan zowel onderzoek als onderwijs, bestuur en maatschappelijke impact. Erkennen en Waarderen werkt ook door binnen onderzoeksprogramma's, waar wordt nagegaan hoe de doelen op teamniveau (onderzoek, maatschappelijke impact) gerealiseerd kunnen worden, gebruikmakend van waar iemand het beste in is. De commissie vindt dit een sterk punt.

Conclusie

De visitatiecommissie constateert dat het onderzoek van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de VU aan de SEP-criteria voldoet en dat de onderzoekers met enthousiasme en plezier in de faculteit samenwerken. Desalniettemin heeft de commissie in het voorgaande een aantal aanbevelingen gedaan ter verdere verbetering van de kwaliteit van het onderzoek en het welbevinden van onderzoekers binnen de faculteit.

Bijlagen

Bijlage 1. Samenstelling van de commissie

Em. prof. mr. P. (Paul) Vlaardingerbroek (voorzitter), Tilburg Law School, Tilburg University

Paul Vlaardingerbroek is emeritus hoogleraar Familie- en jeugdrecht Tilburg University (1984-2017); rechter-plaatsvervanger Rechtbank Rotterdam (1994-heden). Voorheen raadsheer-plv. gerechtshof 's-Hertogenbosch (1997-2017) en lid Regionaal Tuchtcollege voor de gezondheidszorg te Eindhoven (2014-2021). Auteur/redacteur van diverse publicaties op het terrein van het familie- en jeugdrecht en gezondheidsrecht.

Prof. dr. E. (Eva) Brems, Human Rights Centre, Universiteit Gent

Eva Brems is a Professor of Human Rights Law at Ghent University (Belgium), where she is the founder and director of the Human Rights Centre and the promoter-spokesperson of the interdisciplinary Human Rights Research Network. Eva studied law at the universities of Namur (candidat 1989), Leuven (licenciaat 1992, Ph.D 1999) and Harvard (LL.M. 1995). Before joining Ghent University as a professor of Human Rights law, she was a researcher at the university of Leuven (1992-1994 and 1995-1999) and a lecturer at the university of Maastricht (1999-2000).

Prof. mr. dr. B.C.A. (Brigit) Toebes, Faculteit Rechtsgeleerdheid, Rijksuniversiteit Groningen

Het onderzoek van Brigit Toebes bevindt zich op het snijvlak van het gezondheidsrecht, internationaal recht en mensenrechten. Sinds 2018 bekleedt zij de leerstoel gezondheidsrecht in internationaal perspectief bij de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Rijksuniversiteit Groningen. Zij is mede-oprichter van het Groningen Centre for Health Law en sinds september 2022 wetenschappelijk directeur van de Aletta Jacobs School of Public Health (RUG). Brigit is voorzitter van de Vereniging voor Gezondheidsrecht, mede-voorzitter van de Global Health Law Committee van de International Law Association, en lid van de Gezondheidsraad.

Prof. T. (Tom) Vander Beken, Faculteit Recht en Criminologie, Universiteit Gent

Tom Vander Beken is gewoon hoogleraar strafrecht en criminologie aan de Faculteit Recht en Criminologie van de Universiteit Gent. Hij leidt er het Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP). Zijn onderzoek richt zich op criminaliteitsfenomenen en diverse aspecten van de strafrechtsbedeling, met een bijzondere aandacht voor de strafuitvoering. Tom Vander Beken is jurist (1991) en criminoloog (1992) en promoveerde op een onderwerp uit het internationaal strafrecht (1999).

Dr. H. (Helen) Pluut, Faculteit Rechtsgeleerdheid, Universiteit Leiden

Dr. Helen Pluut is Universitair Hoofddocent aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden. Zij studeerde Organisationswetenschappen aan Tilburg University, rondde hier de research master Sociale en Gedragwetenschappen af en behaalde vervolgens haar PhD in Organizational Behavior. Als organisatiepsychologe doet zij onderzoek naar het welzijn van medewerkers, de werk-privébalans en goed werkgeverschap. Aan de Leidse rechtenfaculteit is zij

sinds 2019 projectleider Empirical Legal Studies en hoofd van het onderzoekslab ELS@Leiden. Zij begeleidt verschillende promovendi bij het schrijven van empirisch-juridische proefschriften. Helen is coördinator van de landelijke samenwerking op Empirical Legal Studies in het kader van het Sectorplan Rechtsgeleerdheid en daarnaast directeur van de Nederlandse ELS Academy. Zij was voorzitter (en nog altijd lid) van de Young Academy Leiden, een selecte groep van jonge wetenschappers die zich richt op thematieken die de early career community raken, met een specifieke focus op interdisciplinariteit, wetenschaps- en onderwijsbeleid en outreach.

M. (Merel) Vrancken LLM, Faculteit Rechten, Universiteit Hasselt

Merel Vrancken is sinds 2019 assistent grondwettelijk recht aan de Universiteit Hasselt. Hiervoor behaalde ze haar diploma van master in de rechten aan de KULeuven. Ze bereidt een doctoraat voor over segregatie in het onderwijs, waarbij ze onderzoekt in welke mate het recht van de mensenrechten een antwoord kan bieden op het probleem van segregatie in het onderwijs op basis van sociaaleconomische status.

De commissie werd begeleid en ondersteund door dr. M.J.H. (Marianne) van der Weiden, secretaris.

Bijlage 2. Bezoekprogramma

17 januari

12:30 – 14:00	Lunch & kennismaking The Basket (campusrestaurant, De Boelelaan 1109-b)
14:00 – 16:00	Beraadslagingen Structuur van het verslag Vorbereiding gesprekken dag 2
16:00 – 16:45	Rondleiding door Initiumgebouw & bibliotheek (in hoofdgebouw VU)
16:45 – 18:30	Gesprek met het faculteitsbestuur
18:30 – 19:00	Intern overleg evaluatiecommissie
19:00	Diner Evaluatiecommissie

18 januari

8:30 – 10:00	Gesprek met het onderzoeksbestuur
10:00 – 10:15	Intern overleg commissie
10:15 – 10:45	Gesprek met de promovendidecaan (facultair vertrouwenspersoon promovendi)
10:45 – 11:00	Intern overleg commissie
11:00 – 12:00	Gesprek met promovendi
12:00 – 13:00	Lunch in The Basket (campusrestaurant)
13:00 – 15:00	Gesprek met leden van het wetenschappelijk personeel: vertegenwoordigers vanuit alle onderzoeksprogramma's, van recent gepromoveerd tot hoogleraar
15:00 – 15:30	Pauze
15:30 – 17:00	Nabespreking gesprekken Voorlopige bevindingen
17:00	Borrel Evaluatiecommissie met faculteit

Bijlage 3. Kwantitatieve gegevens

Tabel 1. Wetenschappelijke staf 2016-2021

	2016		2017		2018		2019		2020		2021	
	#	FTE	#	FTE	#	FTE	#	FTE	#	FTE	#	FTE
Universitair docenten	52	10,90	55	11,66	59	11,40	61	11,81	73	14,19	92	18,58
Universitair hoofddocenten	20	3,81	17	3,48	17	3,42	17	4,06	14	2,82	17	3,99
Hoogleraren	37	7,40	44	8,20	46	8,89	50	9,09	49	9,67	49	9,69
Onderzoekers	19	6,85	22	4,58	15	4,52	15	5,95	22	9,16	22	7,83
Gastonderzoekers	10		10		14		15		16		18	
Totaal	138	28,96	148	27,92	151	28,23	158	30,91	174	35,84	198	40,09

Tabel 2. Promovendi 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Werknemer-promovendi	33	34	25	24	36	41
Promoverend medewerkers	15	18	12	9	9	11
Beurspromovendi	3	4	3	3	13	14
Extern gefinancierde promovendi	3	3	4	5	12	16
Buitenpromovendi	54	58	64	68	64	58
Totaal	108	117	108	109	134	140

Tabel 3. Financiering 2016-2021

	2016		2017		2018		2019		2020		2021	
	K€	%	K€	%	K€	%	K€	%	K€	%	K€	%
Funding												
Direct funding	12.815	70,2	13.219	68,7	14.174	72,7	16.206	74,0	17.580	75,7	20.484	77,4
Research grants	1.033	5,7	831	4,3	504	2,6	974	4,4	535	2,3	644	2,4
Contract research	847	4,6	805	4,2	936	4,8	1.035	4,7	1.499	6,5	1.352	5,1
Other	3.548	19,4	4.381	22,8	3.880	19,9	3.691	16,8	3.613	15,6	3.991	15,1
Total funding	18.243	100	19.236	100	19.494	100	21.906	100	23.227	100	26.471	100
Expenditure												
Personnel costs	15.424	80,4	15.336	79,8	16.187	81,8	17.054	79,6	19.936	83,9	22.288	83,7
Other costs	3.749	19,6	3.881	20,2	3.597	18,2	4.381	20,4	3.830	16,1	4.348	16,3
Total expenditure	19.173	100	19.217	100	19.784	100	21.435	100	23.766	100	26.636	100

Tabel 4. Promotierementen 2016-2021

Cohort				Rendement													
Jaar	M/V		M+V	Promotie binnen 4 jaar		Promotie binnen 5 jaar		Promotie binnen 6 jaar		Promotie binnen 7 jaar		Totaal gepromoveerd		Nog niet gepromoveerd		Gestopt	
	M	V		#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%
2013	7	11	18	2	15,4	2	15,4	4	30,8	4	30,8	7	53,8	4	30,8	2	15,4
2014	10	6	16	6	37,5	1	6,3	0	0	2	12,5	11	68,8	3	18,8	2	12,5
2015	21	12	33	6	18,2	1	3,0	2	6,1	1	3,0	10	30,3	15	45,5	8	24,2
2016	10	11	21	4	19,0	2	9,5	2	9,5	0	0	8	38,1	10	47,6	3	14,3
2017	6	11	17	1	5,9	1	5,9	0	0	0	0	2	11,8	11	64,7	4	23,5
2018	2	11	13	2	15,4	0	0	0	0	0	0	2	15,4	10	76,9	1	7,7

